

**A STUDY OF MORTALITY DATA IN SAKAEO PROVINCE
BY VERBAL AUTOPSY**

SUTHATIP SRIHIRUN

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF ARTS (POPULATION EDUCATION)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2003**

**ISBN 974-04-3632-3
COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY**

การศึกษาข้อมูลการตายของประชากรในจังหวัดสระแก้วจากการสอบสวนสาเหตุการตายโดยการ
สัมภาษณ์ (A STUDY OF MORTALITY DATA IN SAKAEO PROVINCE BY
VERBAL AUTOPSY)

สุชาติพิศ ศรีหิรัญ 4137362 SHPE/M

ศศ.ม. (ประชากรศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ Ph.D., คารณี คำแหง Ed.D.,
จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ MD., M.P.H.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลการตายของประชากรในจังหวัดสระแก้ว จากการสอบสวนสาเหตุการตายโดยการสัมภาษณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสอดคล้องในการวินิจฉัยสาเหตุการตายจากแบบ สอบสวนสาเหตุการตายโดยการสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเปรียบเทียบกับแพทย์ และศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุการตายของประชากรในจังหวัดสระแก้ว เก็บข้อมูลผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสระแก้ว ซึ่งตายระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2541 – 30 มิถุนายน 2542 จำนวน 2,845 ราย ด้วยการสัมภาษณ์ญาติผู้ใกล้ชิด ถึงประวัติก่อนตาย และใช้แบบสอบสวนสาเหตุการตายโดยการสัมภาษณ์ (Verbal Autopsy) ที่สร้างขึ้นโดยคณะ ผู้เชี่ยวชาญจากกระทรวงสาธารณสุข แล้วจึงให้แพทย์อย่างน้อย 2 คน ขึ้นไปวินิจฉัยสาเหตุการตาย ซึ่งถือว่าเป็นมาตรฐาน (Gold Standard)

เมื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องในการวินิจฉัยสาเหตุการตายระหว่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับแพทย์ในเรื่องของความไวและความจำเพาะ พบว่ามีค่าค่อนข้างสูงทั้งคู่ในกลุ่มโรคติดเชื้อและปรสิต กลุ่มโรคเนื้องอก และมะเร็ง กลุ่มโรคระบบไหลเวียนโลหิต และกลุ่มที่มีการตายมาจากสาเหตุภายนอก แสดงให้เห็นว่าวิธีการ สอบสวนสาเหตุการตายโดยการสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เมื่อนำไปใช้สอบสวนสาเหตุการตายของประชากรในจังหวัดสระแก้ว และใช้การวินิจฉัยของแพทย์เป็นมาตรฐาน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสามารถวินิจฉัยแยกผู้ที่เป็นโรคและผู้ที่ไม่เป็นโรคได้ถูกต้อง และสามารถนำวิธีการนี้ไปสอบสวนสาเหตุการตายในพื้นที่ที่ขาดแคลนแพทย์หรือกรณีที่มีการตายนอกสถานพยาบาลได้

เมื่อวิเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุการตายของประชากรในจังหวัดสระแก้ว พบว่า เพศมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับสาเหตุการตายจากการติดเชื้อเอชไอวี และสาเหตุการตายไม่ชัดเจน และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับสาเหตุการตายจากโรคมะเร็งตับ โรคหลอดเลือดสมอง อุบัติเหตุจากรถ และโรคเบาหวาน อายุ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับสาเหตุการตายจากโรคมะเร็งตับ และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับสาเหตุการตายจากการติดเชื้อเอชไอวี โรคหลอดเลือดสมอง อุบัติเหตุจากรถ สาเหตุไม่ชัดเจน โรคระบบทางเดินหายใจส่วนล่าง และโรคระบบประสาท และสถานที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับสาเหตุการตายไม่ชัดเจน

A STUDY OF MORTALITY DATA IN SAKAEO PROVINCE BY VERBAL AUTOPSY.

SUTHATIP SRIHIRUN 4137362 SHPE/M

M.A. (POPULATION EDUCATION)

THESIS ADVISORS : CHAIWAT PANJAPHONGSE, Ph.D., DARANEE KHAMHAENG, Ed.D., CHANPEN CHOPRAPAWON, M.D., M.P.H.

ABSTRACT

This research was to study the mortality data in Sakaeo province by verbal autopsy. The purposes of this study were to study agreement on cause of death diagnosis between the public health officers and the doctors. The second purpose of this study was to find the variables which relate to the cause of death in Sakaeo population. Data was collected regarding 2,845 deceased people who had been domiciled in Sakaeo province and died between 1st July 1998 and 30th June 1999. A verbal autopsy was conducted by qualified members from the Ministry of Public Health by interviewing the relatives of the deceased. Following this, two doctors checked the diagnosis for cause of death as a further certification.

When analyzing the sensitivity and specificity of the verbal autopsy, it was found that there were relatively high scores in the infectious and parasitic disease groups, cancer disease groups, blood circulatory disease groups and the external causes of death. The method of verbal autopsy and the standard of the doctors' diagnosis correctly distinguished between ill people and non-ill people. It showed that this research methodology was a very good standard and high in reliability. It could be used in other areas also where there is a lack of doctors and a large number of deaths occurring outside hospital.

When analyzing the variables that related to the causes of death in the population of Sakaeo province, it was found that sex had a correlation with HIV infection and the undefined causes of death at a statistically significant level of 0.05. It was correlated with liver cancer, cerebrovascular disease, traffic accident and diabetes mellitus at a statistically significant level of 0.01. Age was correlated with liver cancer at a statistically significant level of 0.05 and was correlated with HIV infection, cerebrovascular disease, traffic accident, undefined cause, chronic lower respiratory disease and disease of the nervous system at a statistically significant level of 0.01. The type of habitation was correlated with the undefined causes of death at a statistically significant level of 0.05.

KEY WORDS : MORTALITY / DATA / VERBAL AUTOPSY /

87 P. ISBN 974-04-3632-3